

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВИТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ**

РОЗГЛЯНУТО

Радою міського методичного кабінету
управління освіти виконавчого комітету
Старокостянтинівської міської ради
Протокол № _____ від _____ 201_ р.
Завідувач ММК _____ А.В.Драчук

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
Протокол № _____ від _____ 2015 р.
Ректор ХОППО _____ О.Ф.Попик

**ТЕХНОЛОГІЯ
ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ
У ТЕХНІЦІ ДЕКУПАЖ**

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
з технології дизайну предметів інтер'єру**

Для учнів 10-11 класів

Укладач: Ольга Вікторівна Ярошевич
Вчитель технологій,
Старокостянтинівський
міжшкільний навчально-
виробничий комбінат

Технологія виготовлення виробів у техніці декупаж: навчальний посібник з технології дизайну предметів інтер'єру для учнів 10-11 класів/Укл. О.В.Ярошевич. – Старокостянтинів. – 2013. – 86 с.

Рецензенти:

М.В.Валькова – вчитель трудового навчання
ЗОШ I – III ст. № 1 міста Старокостянтинів

Г.В.Бучківська – завідувача кафедрою трудового навчання та
художнього конструювання Хмельницької
гуманітарно-педагогічної академії

Навчальний посібник розрахований на вчителів трудового навчання та технологій в організації навчально-виховного процесу на уроках. У посібнику розкрито техніку наймоднішого на сьогодні у Європі виду рукоділля – декупажу. Основний та доступний матеріал для декупажу – тришарові паперові серветки з малюнком, різноманітність яких дозволяє учням втілити практично будь-яку художню ідею.

Працюючи в техніці декупаж, можна перевтілювати до невпізнанності практично все: горщики для квітів, тарілки, стакани, рамки для фотографій, пляшки, меблі тощо.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
З історії декупажу.....	6
Для декупажу знадобиться.....	8
Правила техніки безпеки.....	14
Організація робочого місця та санітарно-гігієнічні вимоги	20
Загальні відомості про послідовність виготовлення виробів у техніці декупаж.....	22
Технологічна послідовність виготовлення картини в техніці декупаж	25
Технологічна послідовність виготовлення панно «Метелики».....	30
Технологічна послідовність виготовлення панно «Котики»	33
Технологія застосування різних матеріалів при роботі у техніці декупаж	37
Використання будівельної шпаклівки та гіпсу.....	37
Виготовлення яєчного кракле	42
Використання паперу та тканини	43
Створення об'ємних композицій	44
Зворотний декупаж	45
Кракелюр	47
Техніка однокрокового кракелюру	47
Техніка двокрокового кракелюру.....	48
Шеббі-шик	50
Штучний сніг.....	51
Пісок.....	51
Контури.....	52
Інші матеріали	53
Література.....	55
Колаж учнівських робіт	56

ВСТУП

Одним із дієвих засобів гармонійного розвитку людини є естетичне виховання, яке відіграє важливу роль у формуванні не тільки естетичного ставлення людини до навколишньої дійсності, але й духовно-моральних якостей.

Особливе значення для естетичного виховання підростаючого покоління має використання занять з декоративно-вжиткового мистецтва.

Як результат, можуть бути створені умови для виконання таких завдань:

а) виявити можливості активізації навчального процесу з метою посилення творчого спрямування навчання;

б) визначити послідовність навчання (від легкого до важкого, від простого до складного і т.д.);

в) провести відбір виробів, що виготовляються на уроках, які, з одного боку, забезпечують потрібний рівень навчання, а з другого – будуть посильними для виконання учнями.

Старшокласники навчаються застосовувати проектну технологію як інструмент для розв'язання проблем, що на уроках повинно бути представлено у формі навчальних і творчих проектів. Модулі слід обирати з урахуванням побажань учнів, матеріально-технічної бази навчальних шкільних майстерень, фахової підготовленості вчителя. Це дасть можливість учням, незалежно від профілю навчання, оволодіти практичними технологіями, які викликають зацікавленість. Оскільки учні навчаються у змішаних групах, важливо вибрати варіативну частину таким чином, щоб максимально повно охопити інтереси кожного.

На мою думку, найбільш відповідним цим критеріям є вибір «Дизайну предметів інтер'єру». Діти в основному не навчаються в художній школі або гуртках образотворчого напрямку. Тому техніка декупаж якнайкраще підходить для тих, хто не вміє малювати, але хоче створювати щось своїми руками. Окрім цього, декупаж відповідає тенденціям розвитку сучасного покоління, яке не любить чекати і прагне бачити результат

негайно. На відміну від, скажімо, вишивки, яка потребує значних часових і трудових затрат, виготовлення виробів у техніці декупаж займає декілька годин. Це не вимагає особливих знань чи вмінь. Головне дати дітям розуміння понять колористики та основ композиції, навчити основним прийомам техніки декорування виробів за допомогою декупажу.

Ще однією перевагою такої техніки є те, що вона не висуває особливих вимог до оснащення майстерень спеціальним устаткуванням та обладнанням. Будь-який вчитель може оволодіти цією технікою незалежно від своєї фахової підготовленості.

З ІСТОРІЇ ДЕКУПАЖУ

Декупаж (decoupage) – французьке слово, яке перекладається як «вирізати». В сучасній мові застосовується для позначення собою техніки декорування поверхонь за допомогою вирізаних паперових мотивів. Покриті лаком, такі аплікації виглядають як розпис. Подібна техніка далеко не нова. Предмети з використанням основних методів техніки декупаж були знайдені ще в XII столітті в Китаї. Подальше розповсюдження техніка отримала в Італії, поступово охопивши всю Європу. Нею користувалися в XVII столітті у Венеції, коли в Європі з'явилася мода на «Схід», і лакові китайські меблі прикрасили помешкання найбагатших мешканців Європи. Венеціанські меблярі, продукція яких до появи лакових китайських меблів була дуже популярна, покритою лаком аплікацією імітували дорогі східні інкрустації, щоб було значно дешевше.

Сплеск популярності мав декупаж і в пуританській Британії часів королеви Вікторії. Тоді на ринках Британії було легко придбати сентиментальні картинки з пташками, квітами, молодими красунями на англійський смак, нереальними пасторальними сценами. Декупаж поширився майже на всі небагаті оселі королівства. В якості хобі британські емігранти перевезли декупаж через Атлантичний океан до Сполучених Штатів. А в XX столітті розвиток реклами та друкарської справи зробили декупаж популярним у США між двома світовими війнами.

Наприкінці XX століття декупаж ввели до арсеналу дизайнерів. Стародавній засіб декору ускладнили використанням нових хімічних матеріалів, новими техніками друку, закріпленням на різних поверхнях (від дерева до кераміки). Декупаж стали використовувати для декору дамських сумок, капелюшків, шкатулок, підносів, футболок, спідниць, джинсів, посуду з кераміки та порцеляни, серветок, матеріалів для пакування, рамок, альбомів з фото, меблів, святкових свічок та поштівок.

Розмаїття стилів у ХХ столітті поширили і на декупаж, де розрізняють: етно, сімплісіті, прованс, вікторіанський стиль тощо.

Декупаж добре зберігає індивідуальні пристрасті та манери творця, його прагнення, щабель майстерності, смаки – розвинені чи міщанські, вибагливі чи спрощені.

Для аплікації використовують мотиви, вирізані з тришарових паперових серветок, оскільки серветкові малюнки найкраще імітують розпис. Поверхні, що декоруються можуть бути найрізноманітнішими: скляними, керамічними, металевими, дерев'яними, картонними або пластиковими.

Як і все в світі, мистецтво декупажу не стоїть на місці. Зараз з'явилося багато нових технік: декупаж з серветок, з тканини і на тканині, тривимірний декупаж із застосуванням комп'ютерних технологій, об'ємний декупаж із застосуванням модельної маси. Плюс, з'явилися додаткові, що не використовувалися раніше в декупажі прийоми – золочення, зістарювання, кракле та інші.

Доступність кольорових принтерів і різного паперу дозволяє роздрукувати будь-яку вподобану картинку в кількох примірниках і використовувати її для декорування.

ДЛЯ ДЕКУПАЖУ ЗНАДОБИТЬСЯ

Для того, щоб перетворити просту річ у витвір мистецтва за допомогою техніки декупаж, на першому етапі потрібно всього лише:

Предмет для декорування - його, напевно, ви легко знайдете. Це може бути все, що завгодно – картонна коробка, тарілка, ваза, блокнот, шкатулка... Іншими словами, немає речі, яку не можна було би декорувати у цій техніці. У такий спосіб можна прикрасити навіть взуття та одяг!

Інструменти: пензлі плоскі, віялові та круглі різних номерів із м'якої натуральної (колонок) або штучної щетини; спонжик; палітра; ножиці; наждачний папір; пилка, лобзик, мастихін; фен, приспособи для витискання на папері та фользі, медичний шприц і навіть виделка та гребінець для волосся.

Матеріали: ДВП, клей для декупажу; клей ПВА, фарба водоемульсійна будівельна; ґрунтовка глибокого проникнення; шпаклівка фінішна будівельна; гіпс, фарби акрилові; фарби

олійні; лак акриловий матовий; лак акриловий глянцевий; лак для кракелюру однокомпонентний, двокомпонентний («Крок 1», «Крок 2»); фацетний лак; моделюючі пасти, пастели; тіні для повік; блискітки; паєтки; стрази; серветки; декупажні карти, шкаралупи курячих та перепелиних яєць.

Клей для декупажу – на водній основі, прозорий. Використовується для приклеювання серветок.

Клей ПВА – для приклеювання декупажних карт, роздруківок, декоративних елементів.

Водоемульсійна фарба або ґрунтовка – для заґрунтовування поверхні

Ґрунтовка глибокого проникнення – для нанесення на висохлу шпаклівку або гіпс (надає міцності та утворює на поверхні плівку, яка не дає фарбі всотуватися, тим самим економлячи її)

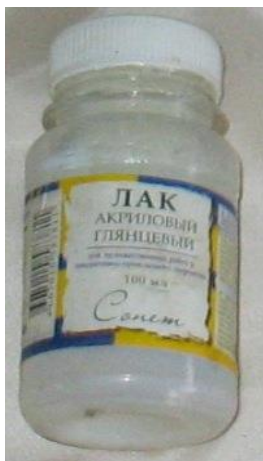
Шпаклівка, гіпс – для утворення рельєфної поверхні

Акрилові фарби

Лак для кракелюру – дає ефект декоративного розтріскування поверхні

Акриловий лак (матовий, глянцевиий) на водній основі формує міцну плівку для оберігання роботи від механічних та атмосферних пошкоджень

Структурні пасти – для створення об'єму на поверхні

Контури по твердих поверхнях – для декорування робіт. Витискаються з тубиків і застигають у вигляді об'ємних ліній, крапочок, штрихів тощо

Пастелі – група художніх матеріалів, застосовуваних у графіці і живопису

Блискітки, стрази, пастки, бісер, гліттери, стрічки – оздоблювальні матеріали

Серветки, декупажні карти,
принтерні роздруківки

ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Дотримання вимог безпеки життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу є обов'язковим під час уроків з усіх навчальних предметів. На уроках трудового навчання учні не лише вивчають теоретичний матеріал, а й виконують, здебільшого, практичні роботи, користуються різними інструментами та матеріалами, неправильне поводження з якими може стати причиною травмування та зашкодити їхньому здоров'ю. Тому дуже важливо, щоб педагоги самі знали і дотримувалися правил безпеки, навчали цього учнів під час уроків трудового навчання. Робоче місце учня повинно бути організоване так, щоб запобігти будь-якому нещасному випадку.

Вимоги до безпеки і виробничої санітарії учнів на уроках трудового навчання визначено Правилами безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13 серпня 2007 р. № 730. Ці вимоги мають виконуватися незалежно від того, в якому приміщенні (кабінеті чи класній кімнаті) проводяться заняття, та у навчальних закладах будь-якої форми власності та відомчого підпорядкування.

Вимоги до обладнання:

1. Усе обладнання майстерень має бути справним і надійно закріпленим.
2. Справність і стан обладнання та його захисних засобів повинні перевірятися до початку роботи майстром, інструктором виробничого навчання або вчителем, викладачем.
3. Пуск і зупинка обладнання і механізмів повинні бути цілком безпечними, а пускові пристрої – зручними для користування.
4. До початку навчання особа, яка проводить це навчання, повинна навчити учнів правилам електробезпеки і тільки після засвоєння їх учнями може допускати їх до роботи.
5. У разі виявлення несправності електрообладнання слід

негайно припинити роботу і повідомити особу, яка проводить навчання.

Загальні правила для учнів

1. Роботу розпочинай після дозволу вчителя.
2. Інструмент використовуй за призначенням, не працюй несправним і тупим інструментом.
3. Різальні інструменти повинні зберігатися лише в спеціально обладнаних папках у відведеному в класі місці.
4. Під час робочого процесу не відволікайся на сторонні справи, не розмовляй, будь зосередженим.
5. У процесі роботи дотримуйся порядку на робочому місці, а після роботи акуратно прибери його.

Для зменшення зорової напруги при тонких, кропітких видах роботи потрібно слідкувати за освітленням. Якщо заняття проводяться вдень, воно має бути попереду, так як в роботі приймають участь обидві руки, а при боковому освітленні від них буде лягати тінь. У зв'язку з цим столи краще розташувати паралельно вікнам.

Загальні вимоги безпеки :

1. До занять допускаються учні, які пройшли інструктаж з охорони праці, про безпечні методи роботи .
2. Кожен учень зобов'язаний знати й точно виконувати правила безпечної праці на уроках образотворчого мистецтва та трудового навчання.
3. Своєчасно приходити на заняття, займати своє робоче місце, перехід учнів на друге робоче місце без дозволу вчителя забороняється.
4. Коли вчитель звертається до всіх учнів, вони мають припинити роботу й уважно вислухати зауваження, інструктаж.
5. Використовувати навчальний час для виконання

завдання і не відволікатися розмовами, своєчасно й високоякісно виконувати доручену справу.

Вимоги безпеки до початку занять:

1. Ретельно підготувати своє робоче місце до роботи.
2. Уважно вислухавши вчителя і одержавши завдання на урок, перевірити ще раз справність інвентарю, інструментів особистого користування, наявність матеріалів.

Вимоги безпеки під час роботи:

1. Роботу розпочинати лише з дозволу вчителя.
2. Не можна працювати несправним і тупим інструментом, використовувати інструмент лише за призначенням.
3. Користуватися прийомами роботи з інструментами, як показав учитель.
4. Не носити з собою різальних і колючих інструментів, вони мають бути в школі.
5. Інструменти та обладнання мають зберігатися в призначеному місці.
6. Під час роботи учень повинен тримати своє робоче місце в належному порядку, а після роботи акуратно прибрати його.

Вимоги безпеки після закінчення роботи:

1. Прибрати своє робоче місце : скласти відповідний інвентар, вимити пензлі.
2. Вимити руки з милом і витерти рушником.

Правила користування ножицями і ножем

1. Ножиці для ручної праці повинні мати заокруглені кінці.
2. Клади ножиці чи ніж так, щоб вони не виступали за край робочого місця.

3. Не працюй тупими ножицями і ножем, а також ножицями зі слабким кріпленням.

4. У процесі різання уважно слідкуй за розміткою.

5. У процесі роботи тримай матеріал пасивною рукою так, щоб пальці були осторонь від гострого леза.

6. Не розмахуй ножицями, ножем, під час різання не ходи, а також не підходь занадто близько до того, хто ними працює.

7. Після роботи ножиці тримай складеними, бажано в чохлі, так само як ніж.

Правила користування шилом

1. Проколюй предмет на спеціальній (дерев'яній або гумовій) підкладці.

2. Не розмахуй рукою, в якій тримаєш шило.

3. Під час роботи з шилом не розмовляй.

4. Не проколюй шилом тверді предмети округлої форми (пересохлі каштани, жолуді, горіхові шкаралупи).

5. У процесі проколювання отвору будь уважним.

6. Користуйся тільки справним інструментом – ручка повинна бути щільно припасована із захисним кільцем.

Правила користування голкою

1. Голку тримай тільки з протягнутою ниткою в гольнику або футлярі.

2. Не вколюй голку в свій одяг.

3. Не бери голку в рот.

4. Запасні голки зберігай у футлярі або гольнику.

5. Не використовуй голку замість булавки.

6. Під час зшивання цупких матеріалів (шкіра, штучне хутро, картон) попередньо в місці зшивання зроби отвори шилом.

7. Під час шиття користуйся наперстком.

Правила користування дротом

1. Не бери дріт в рот.

2. Відріжай потрібний відрізок дроту ножицями або кусачками, не відкушуй зубами.

3. Не грайся дротом, не намотуй його на долоню, пальці.

4. Не розмахуй рукою, в якій тримаєш дріт.

5. Працюй з дротом зосереджено, не відволікайся.

6. При з'єднанні дротом цупких матеріалів або округлих форм, спочатку зроби в них отвори шилом.

Правила користування феном

1. Під час роботи з феном стій на гумовому килимку.

2. Вмикай та вимикай фен тільки за вилку сухими руками.

3. Не залишай працюючий фен без нагляду.

4. При виявленні пошкоджень або неполадок у роботі приладу вимкни його та повідом про це вчителя.

5. По закінченню роботи вимкни фен з розетки.

Рекомендації учням

Клей типу ПВА найзручніше тримати під час роботи у низеньких пластмасових баночках. Не бажано користуватися клеєм у порівняно високій тарі, бо можна його розлити, особливо, якщо розмістити на похилій площині.

Для зберігання індивідуальних інструментів і зручного користування ними учням бажано мати спеціальні робочі папки. Спеціальну робочу папку укомплектовують інструментами та приладдям, які найчастіше використовують на уроках трудового

навчання для роботи з папером, текстильними і природними матеріалами. Це, зокрема, такі інструменти та приладдя:

- лінійка та косинець;
- олівець;
- ножиці з тупими кінцями;
- шило;
- пензлик;
- набір голок.

У таку папку також варто покласти цупкий та кольоровий папір, набір чи відрізки картону, набір ниток, а також коробочку для відходів.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ ТА САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ

Постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63 затверджено Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01. Документ визначає гігієнічний стандарт для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів.

Відповідно до державних санітарних правил та норм, усі навчальні приміщення загальноосвітніх навчальних закладів повинні мати природне освітлення. Незалежно від розміщення вікон (збоку, зверху) в навчальних приміщеннях світло повинно падати на робочі місця зліва. Оптимальний рівень природного освітлення забезпечується при верхньому і боковому освітленні приміщень. Природне освітлення повинно бути рівномірним і не створювати блиску. Орієнтація вікон навчальних приміщень повинна відповідати вимогам ДБН В.2.2-3-97. В умовах світлового поясу України (53 град. північної широти) - найбільш високий рівень природного освітлення, і тому максимальну кількість приміщень школи необхідно орієнтувати на цей бік горизонту. Кабінети образотворчого мистецтва та креслення, де необхідно рівномірне освітлення, рекомендується орієнтувати на північ.

Колір поверхні стелі, стін, меблів повинен бути жовтим, зеленим або бежевим (матових пастельних тонів).

В Україні із вересня до травня необхідно підвищувати рівень освітлення навчальних приміщень за допомогою штучного освітлення. Для освітлення третього ряду парт слід у навчальних приміщеннях передбачати окреме включення другого від вікон ряду електроламп.

При штучному освітленні навчальних приміщень слід надавати перевагу люмінесцентним лампам (ЛТБ та інші), що мають позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи. Люмінесцентні світильники повинні давати розсіяне світло, а для ламп розжарювання - повністю відбите

світлорозповсюдження.

Чистота повітря в приміщеннях загальноосвітніх навчальних закладів забезпечується:

- відповідністю кількості дітей до нормованої наповнюваності;
- регулярністю вологого прибирання приміщень з використанням дезінфікуючих та миючих засобів;
- використанням всіх видів провітрювання (наскрізне, кутове, одностороннє).

До початку занять і після їх закінчення необхідно здійснювати наскрізне провітрювання навчальних приміщень.

Обладнання шкільних приміщень повинно відповідати санітарно-гігієнічним вимогам, сприяти забезпеченню педагогічного процесу та проведенню позакласної навчально-виховної роботи.

Меблі слід добирати відповідно до зросту дітей. Заборонено використання замість стільців, лав і табуретів.

Для учнів не допустима поза, при якій відстань від поверхні парти до очей менша 30 см. Фізіологічною є поза, при якій кут нахилу грудної частини тіла до поперекової дорівнює 145 градусів.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИРОБІВ У ТЕХНІЦІ ДЕКУПАЖ

Найбільш творчим моментом в процесі підготовки до декорування предмета є вибір серветок. Для роботи знадобиться тільки верхній барвистий фон. Але і біла частина може на щось згодитися, тому не потрібно її викидати.

Малюнок, звичайно ж, підбирається так, щоб він відповідав вашій ідеї або певному святу, якщо ви робите подарунок. Серветку можна наклеювати як повністю, так і лише конкретний фрагмент. Якщо потрібен саме фрагмент, то на першому етапі потрібно дотримуватися наступного:

- малюнок повинен бути достатньо великим і з невеликою кількістю дрібних елементів, щоб його можна було без особливих зусиль вирізати з серветки;
- краї малюнка повинні мати чіткі контури – це допоможе вирізати їх;
- якщо на малюнку є дрібні деталі, які неможливо вирізати, то або цей елемент вирізається разом із фоном, або вирізаються великі об'єкти, а дрібні потім домальовують фарбами.

Будь-яку поверхню необхідно підготувати до роботи: металеву – зашліфувати наждачним папером та обробити засобом від іржі (навіть якщо її немає), скляну – очистити від етикеток та знежирити.

Найкраще декупаж виглядає на світлій поверхні, тому її потрібно заґрунтувати спеціальною ґрунтовкою. З метою економії можна замінити її на будівельну ґрунтовку або водоемульсійну фарбу.

Крім серветок для декупажу, існують ще й декупажні карти – аркуші досить тонкого паперу з нанесеним на них малюнком. Їх вирізають, занурюють на 5 хвилин у воду, злегка обсушують на бавовняній серветці і наклеюють в потрібному місці за допомогою клею ПВА.

Для декупажу можна використовувати не тільки

серветки і карти, але і будь-яку картинку, роздруковану на кольоровому принтері. Тільки треба враховувати, що фарба в деяких струменевих принтерах має властивість розтікатися, тому краще робити роздруківки на лазерному принтері.

Офісний папір та декупажні карти мають більшу товщину, ніж серветки, тому рекомендується краї вирізаного фрагмента «стесати» за допомогою пилочки для нігтів або наждачного паперу № 0.

Так само можна використовувати для декупажу листівки, фотографії, попередньо трохи намочивши їх, поклавши лицем донизу і обережно скачавши пальцями паперовий білий шар. Перед цією процедурою необхідно нанести на фото декілька шарів акрилового лаку з проміжною просушкою кожного.

Дехто використовує обгортковий папір для квітів – він яскравий і тонкий.

Використання в декупажі вирізаних малюнків з тонкої тканини теж досить поширена техніка. У цьому випадку малюнок на предметі виглядає досить незвично. Загалом, для цього можна використовувати все, що достатньо тонке, барвисте, вирізається і клеїться.

Існує прямий та зворотний (на прозорій поверхні) декупаж. При прямому фрагменти з малюнком приклеюються барвистим боком назвні, при зворотному – до поверхні скляної тарілки, пляшки тощо.

При наклеюванні серветок необхідно дотримуватись таких правил:

- вирізати фрагмент із серветки;
- відокремити кольоровий шар;
- прикласти фрагмент на заґрунтовану поверхню і приклеїти за допомогою клею для декупажу віяловим або плоским пензликом, починаючи від центра, немов малюючи сонечко;
- при зворотному декупажі приклеєний лицем до

скла фрагмент необхідно покрити спочатку акриловим лаком, а лише тоді ґрунтувати.

Для запобігання утворення зморшок на приклеєних серветках, які псують зовнішній вигляд виробу, можна скористатися файлом. Для цього на файл кладуть відокремлений кольоровий шар серветки, наливають на нього воду, щоб він «плавав», розтягують у всіх напрямках, щоб не було складок, зливають воду, накладають файл з серветкою на поверхню, що декорується, щільно притискають, виганяючи повітря, обережно знімають файл і приклеюють вищеописаним способом.

А далі – декорування – необмежена фантазія того, хто творить...

ТЕХНОЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИГОТОВЛЕННЯ КАРТИНИ В ТЕХНІЦІ ДЕКУПАЖ

Матеріали:

- Рамка;
- Картон;
- Серветка «Лаванда»;
- Клей для декупажу;
- Кракелюрний лак «Крок 1»,
Крок 2»;
- Акрилові фарби (біла,
«Перлина»);
- Тіні для повік бузкові;
- Матовий акриловий лак;
- Золотий контур.

Інструменти:

- Пензлики (плоский,
тонкий);
- Ножиці;
- Спонжик;
- Палітра.

---

1. Вирізати картон за розміром рамки.

2. Покрити рамку та картон білою акриловою фарбою за допомогою пензлика.

3. Вирвати із серветки необхідні фрагменти.

4. Відокремити кольоровий шар серветки.

---

5. Прикласти відповідні фрагменти серветки до картону і рамки.

---

6. Нанести на фрагменти серветки клей для декупажу за допомогою плоского пензлика.

7. Створити фон рамки за допомогою акрилової фарби «Перлина».

8. Нанести на рамку лак для кракелюру «Крок 1» і залишити на 6 годин.

9. Нанести на рамку лак для кракелюру «Крок 2» і залишити на добу.

10. Затерти в тріщини, що утворилися, тіні для повік бузкового кольору.

---

11. Протерти рамку ватним диском.

12. Обвести золотим контуром напис «Lavender».

13. Покрити рамку і картину матовим акриловим лаком.

ТЕХНОЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИГОТОВЛЕННЯ ПАННО «МЕТЕЛИКИ»

Матеріали:

- ДВП;
- Шкаралупи яєць;
- Серветка «Метелики»;
- Клей для декупажу;
- Клей ПВА;
- Атласна стрічка;
- Ґрунтовка;
- Акрилові фарби.

Інструменти:

- Пензлики;
- Ножиці;
- Спонжик;
- Фен;
- Дриль;
- Пилка;
- Палітра.

1. Вирізати 4 квадратні основи для панно з ДВП і просвердлити отвори по кутах.

2. Зробити яєчне кракле, залишивши місце посередині для метеликів.

3. Вирізати метеликів із серветки.
4. Відокремити кольоровий шар серветки.

5. Пофарбувати основи ґрунтовкою.

6. Приклеїти метеликів посередині квадратів.

7. Пофарбувати панно у відтінки, що гармонійно поєднуються з кольорами метеликів, роблячи перехід від темного до світлого відтінку.

8. Проміжки між шкаралупами яєць пофарбувати золотим акрилом.

9. З'єднати елементи панно за допомогою атласної стрічки.

ТЕХНОЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИГОТОВЛЕННЯ ПАННО «КОТИКИ»

Матеріали:

- ДВП;
- Шпаклівка;
- Фатин;
- Дріт;
- Серветка «Котики»;
- Клей для декупажу;
- Клей ПВА;
- Атласна стрічка;
- Біла туш;
- Ґрунтовка;
- Акрилові фарби.

Інструменти:

- Пензлики;
- Плакатні пера;
- Мастихін;
- Плоскогубці;
- Ножиці;
- Спонжик;
- Фен;
- Дриль;
- Пилка;
- Палітра.

1. Вирізати основу для панно і заґрунтувати її.
2. Вирізати зображення котів разом із вікном.
3. Покласти файл на серветку і за допомогою мастихіна нанести шпаклівку на зображення котів, сходячи нанівець до країв. Дати висохнути впродовж доби.

4. Вирізати котів.

5. Відокремити кольоровий шар серветки.

6. Приклеїти зображення вікна на основу.

7. Зняти об'ємні фігурки котів з файлу і приклеїти їх на основу.

8. Наклеїти серветку з зображенням котів на об'ємні фігури зі шпаклівки.

9. Навкруги вікна
наклеїти «шпалери» з
фонової серветки.

10. Намалювати стіл зі скатертиною.

11. Зробити карниз із дроту.

12. Вигоовити штору і прикріпити її до карнизу.

13. Оздобити штору бантом з атласної стрічки.

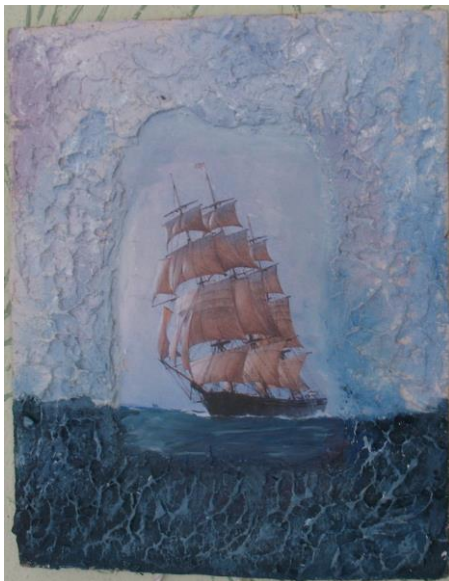

ТЕХНОЛОГІЯ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ РОБОТІ У ТЕХНІЦІ ДЕКУПАЖ

Використання будівельної шпаклівки та гіпсу

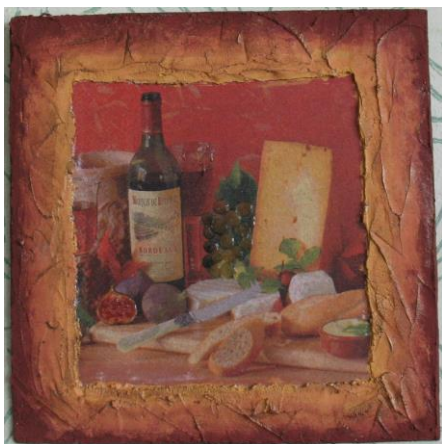
Шпаклівка – універсальний матеріал для декорування виробів. Існує безліч прийомів для створення різноманітних поверхонь. Розглянемо їх.

1. На поверхню наноситься шпаклівка за допомогою мастихіна, розрівнюється, а потім тим же мастихіном робиться «шуба». Після висихання необхідно за допомогою наждачного паперу стесати занадто виступаючі шпилі.

2. Нанесеній шпаклівці можна надати різного вигляду:

а) мастихіном;

б) гребінцем;

в) виделкою;

г) зубочисткою;

д) і навіть пальцем

3. Витискаючи зі шприца шпаклівку, можна одержати різні візерунки

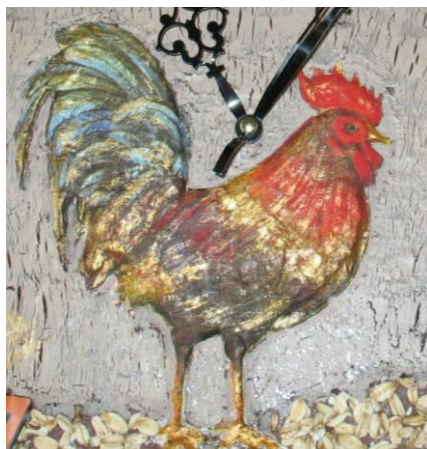

4. Можна робити декупаж на зашпакльованій поверхні (імітація фрески)

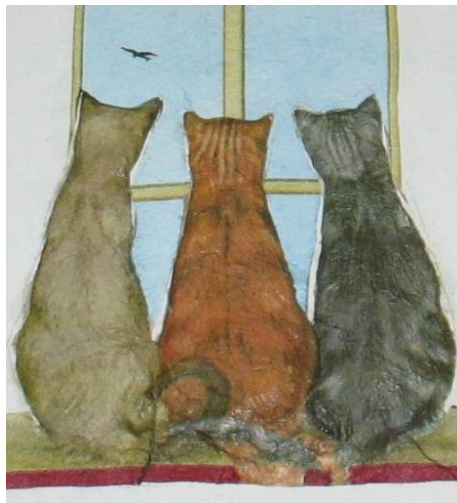

5. За допомогою шпаклівки створюються об'ємні елементи (в даному випадку – котики, півник)

Для одержання такого результату необхідно на файлі за допомогою мастихіну виробити необхідну фігурку зі шпаклівки, висушити і приклеїти на основу. Потім на неї клеяться серветкові фрагменти.

6. Зі шпаклівки та гіпсу виготовляються листочки, які можна просто розфарбовувати, а також використовувати як елементи панно.

Слід зазначити, що шпаклівку не можна сушити за допомогою фена, тому що від цього вона тріскається. Але іноді і такі тріщини можна представити як задуманий вами прийом.

Висохлу поверхню необхідно покрити ґрунтовкою глибокого проникнення. Це надає міцність шпаклівці та зменшує розхід досить дорогої акрилової фарби.

Виготовлення яєчного кракле

Гарний вигляд мають вироби із застосуванням яєчних шкаралуп, які необхідно підготувати до роботи наступним чином: зі шкаралуп сирих курячих яєць необхідно видалити плівочку і висушити їх.

Приклеюють їх клеєм ПВА, приклавши до поверхні і злегка натиснувши на них. Після розтріскування розсувають на невелику відстань. Коли висохнуть, покривають ще одним шаром клею ПВА. Потім можна пофарбувати і затерти золотим акрилом, зафарбувати проміжки іншою фарбою. А можна використати шкаралупи різних відтінків і зберегти їх натуральність. Гарно виглядає кракле з перепелиних яєць.

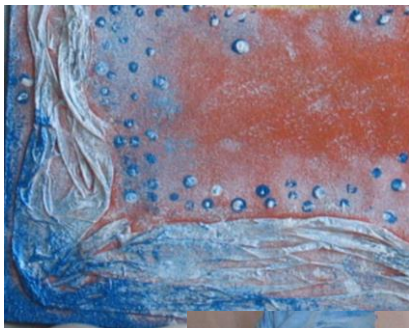

Яєчне кракле можна затерти пастелями

Використання паперу та тканини

а) паперові рушники;

б) туалетний папір;

в) тканина;

г) упаковочний папір для взуття

Створення об'ємних композицій

У декупажі використовуються прийоми для одержання об'єму. Існують матеріали для техніки Sospeso Trasparente та 3-D гель, але вони мають високі ціни, тому об'єм можна утворити іншими, «дармовими» способами.

1) Для виготовлення квітки потрібно два однакових фрагмента серветки – з одного робиться декупаж на основі, а з другого – виготовляються тільки кілька пелюсток наступним чином: береться фольга від стаканчика йогурту, кефіру або іншого молочного продукту, знежирюється і на неї наклеюється серветка. Потім після висихання вирізається потрібний фрагмент пелюсток, кладеться на мішечок з піском лицем донизу і надається спеціальними витискачами, так званими «бульками», об'єм (опуклості, прожилки на квітах). Пелюстки приклеюються супер-клеєм до квітки на панно.

2) Можна зробити декупаж квітки на картоні, приклеїти її двостороннім скотчем до пофарбованого квадрата з ДВП, а його, в свою чергу, теж скотчем – на зашпакльовану та пофарбовану основу. Метелик зроблений аналогічно макам (п.1). В роботі цікава гра тіней.

Зворотний декупаж

При зворотному декупажі на склі доводиться працювати повністю навпаки: замість того, щоб починати роботу з нанесення фонового шару і продовжувати працювати з малюнками, додаючи все більше і більше деталей, потрібно почати з малюнків на передньому плані і продовжувати наносити малюнки в зворотному порядку, поки не доберетеся до заднього фону. Таким чином, необхідно почати з наклеювання вирізаних серветкових мотивів під ту поверхню, яка повинна бути прикрашена. Ось чому ця техніка декупажу отримала назву зворотний декупаж на склі.

Перед тим, як робити декупаж скла, його потрібно обов'язково очистити рідиною для промивання скла, щоб знежирити поверхню. Потім протерти скло ганчірочкою, яка не залишає ворсинок.

Приклеювати серветку потрібно малюнком до скла звичайним способом

Як тільки клей повністю підсохне, можна видалити плівку клею, яка утворилася навколо малюнків. Для цієї мети використовується ватяна паличка, змочена в розчині води і нашатирного спирту.

Із свого досвіду рекомендую нанести на цьому етапі на серветку акриловий лак або ж навіть аерозольний лак для волосся, тому що при наступному ґрунтуванні поверхні ґрунтовка може просочуватися крізь тонкий серветковий шар, що псує вигляд виробу.

А тепер можна приступати до нанесення фонового шару.

Для цього використовується звичайна акрилова фарба.

За бажанням можна додати деякі додаткові деталі. Але це потрібно зробити ще до того, як зробиться фоновий шар фарби. Наприклад, якщо приклеїться метелик, потрібно буде намалювати вусики кольором, який буде контрастувати з кольором заднього фону.

Крім того, ви можете поставити підпис на виробі, тільки зробити його потрібно буде у дзеркальному відображенні.

Кракелюр

Термін «кракелюр» прийшов з живопису. Так називають дрібні тріщини, що утворюються на предметах мистецтва і картинах від часу. У всі часи художники робили все, щоб якомога довше уникати появи таких тріщин на своїх картинах після висихання фарби, експериментували зі складами фарб. Але все ж часом неухильно робить свою справу, і покриті павутиною тріщин картини красномовно підтверджують своє давнє походження.

З часом люди навчилися штучно зістарювати поверхні, щоб добитися ефекту старовини. Для цього застосовуються спеціальні лаки. Кракелюрний лак, нанесений між двома шарами контрастної фарби, розриває верхній шар, утворюючи дрібні хаотичні тріщини. Іноді в них втирають золотий або срібний порошок. Дуже часто кракелюють речі, виконані в техніці декупажу – посуд, керамічні горщики, рамочки для фотографій, настінні панно.

Кракелюр, як і кракелюрні лаки, буває двох видів: однокроковий і двокроковий.

Техніка однокрокового кракелюру

Якщо потрібно зістарити просту однотонну поверхню, то достатньо буде застосувати однокроковий кракелюр. Порядок роботи такий:

Поверхня предмета, що декорується, покривається основним фоном – тим, якого кольору будуть тріщинки. Після повного висихання фарби наноситься однокроковий кракелюрний лак простими рухами в одному напрямку, і знову висушується. Поверх висохлого лаку наноситься фарба основного кольору. Під дією цієї фарби кракелюрний лак починає тріскатися і в тріщини проглядає фарба фону.

Вигляд тріщин залежить від багатьох факторів: напрямку, у якому накладається другий шар фарби, інструменту, за допомогою якого це робиться, густоти аби тощо.

Пензликом

Орієнтація мазків

Вертикальні

Горизонтальні

У різних напрямках

Спонжиком

Такий вигляд тріщин ще називають *венеціанською штукатуркою*.

Техніка двокрокового кракелюру

Двокроковий кракелюр застосовується для створення тріщин на зображенні – картині, декупажі. Спочатку на фоновий малюнок тонким шаром наноситься перший компонент лаку. Найкраще для цієї роботи підійде кисть з поролону. Рухи пензлем повинні бути рівними, в одному напрямку. Потрібно дати цьому шару лаку злегка підсохнути (хвилин 40) і нанести другий компонент лаку товстим шаром і хрестоподібними, перехресними рухами. Чим товстіший шар, тим більш

вираженими будуть тріщини. Для того, щоб вони стали ширше і глибше, можна збільшити інтенсивність просушування, наприклад, використовувати фен.

Після повного висихання цього шару для контрастного виділення тріщин за допомогою тканинних тампонів або губки в них втирається темна фарба, пігмент, пастель або золота пудра. Надлишки видаляються змоченим

в рослинному маслі тампоном, потім виріб насухо витирається і покривається фіксуєчим акриловим лаком.

Звичайно, для того, щоб домогтися бажаного ефекту, потрібен досвід: який шар лаку дасть потрібну кількість і розмір тріщин, який час оптимально для просушування – все це з часом відчується, якщо будете експериментувати.

Шеббі-шик

Шеббі-шик (англ. shabby – поношений, потертий) – назва стилю в інтер'єрі, декорі, моді. Саму назву буквально можна перекласти як «потертий блиск» або «потертий шик», що й відображає його сутність. Це дуже молодий стиль, народжений наприкінці 80-х років двадцятого століття. Його автор – Речел Ешвел (Rachel Ashwell).

Насамперед предмет, що декорується, потрібно заґрунтувати. Грунт повинен повністю просохнути, тільки потім можна приступати до наступного етапу декупажу.

Після просихання ґрунту можна наносити перший шар фарби. Він повинен бути темним –

саме ця фарба потім буде проглядатися через потертості виробу, надаючи йому вінтажний вид. Однак потрібно пам'ятати, що стиль шеббі-шик – легкий і світлий. Тому краще, якщо фарба буде не чорною, а коричневою.

Профарбовується виріб темною фарбою, потім потрібно дочекатися її висихання і натерти парафіном або милом ті ділянки, які повинні бути найбільш потертими – це полегшує зняття наступного шару фарби для створення ефекту старовини. Якщо декорується, наприклад, шкатулка, найкраще натерти парафіном кути – там потертість буде виглядати найбільш природно.

Потім виріб знову покривається акриловою фарбою, тепер вже світлою.

Підійде, наприклад, бежевий, кремовий колір або колір слонової кістки. Коли фарба висохне, треба потерти ті місця, які ви мастили парафіном, дрібнозернистим наждачним папером. Фарба легко з них зійде, і виріб моментально прийме «старовинний» вигляд.

Штучний сніг

Для оформлення новорічних робіт виникає потреба у декорації у вигляді снігу. Можна купити структурні пасти, але вони дорогі. Тому щось подібне можна створити самому. Якщо змішати манку, білий акрил та клей ПВА у співвідношенні 1:1:1, то одержимо замітник, не гірший за куплений.

Пісок

В деяких роботах на морську тематику пісок можна теж імітувати за допомогою манки. Її потрібно приклеїти на ПВА, а потім розфарбувати.

Контури

Надати роботі точності, емоційності, виразності... Останній штрих? Це про нього! Універсальні контури для декупажу виведуть тонкі лінії на пластику, склі, кераміці, дереві, текстилі.

Аплікація іноді вимагає художнього доповнення у вигляді контуру малюнка, промальовування деталей або навіть написів. Незавершеність роботи засмутить будь-якого майстра, навіть початківця.

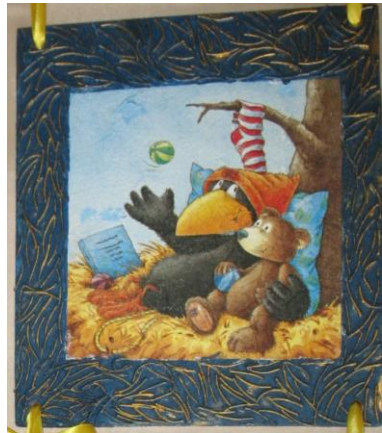
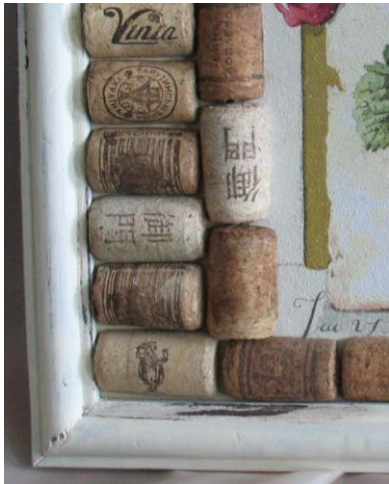

Інші матеріали

Для оформлення та декорування виробів використовується солома, суха трава, листя, манка, кісточки фініків, зерна кави, пробки, макарони, вівсянка, насіння льону, проса, акації, сіль тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вешкина О.Б. Декупаж. Креативная техника для хобби и творчества. – М.: Эксмо, 2009. – 64 с.
2. Зайцева Анна. Стильные штучки в технике декупаж. – М.: АСТ-пресс, 2007. – 35 с.
3. Кристанини Джина, Лупато Мариса, Страбелло Вилма. Всё о декупаже: техники и изделия. – М.: Ниола 21 век, 2009. – 123 с.
4. Мистецтво в трудовій школі. 36. статей. - М., 1926
5. Патриция Наве Черутти. Декупаж. Декоративная отделка предметов интерьера, посуды, аксессуаров. Практическое руководство. – М.: Ниола-Пресс, 2008. – 159 с.
6. <http://by-hand.ru/item/list?page=5&tag=%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%B0%D0%B6>
7. <http://stranamasterov.ru/find/nodes/панно%20декупаж?page=29>
8. <http://picasaweb.google.com/Alena.Aleksandrova/wfYVgE#5271900776092555330>
9. http://alenska7983.blogspot.com/2011_05_01_archive.html

Колаж учнівських робіт

